

Visdonk

- Toegang van zonsopgang tot zonsondergang
- Vrij wandelen op wegen en paden
- Honden, mits aangelijnd, mogen mee (losloopgebied aanwezig)
- MTBers op de aangegeven paden
- Ruiters op de aangegeven paden

Natuurmonumenten

erigens verboden toegang. Artikel 461 W.v.S.

www.natuurmonumenten.nl

VLP
ROOSENDAAL

Initiatiefvoorstel Strategische visie 'Groot Visdonk'

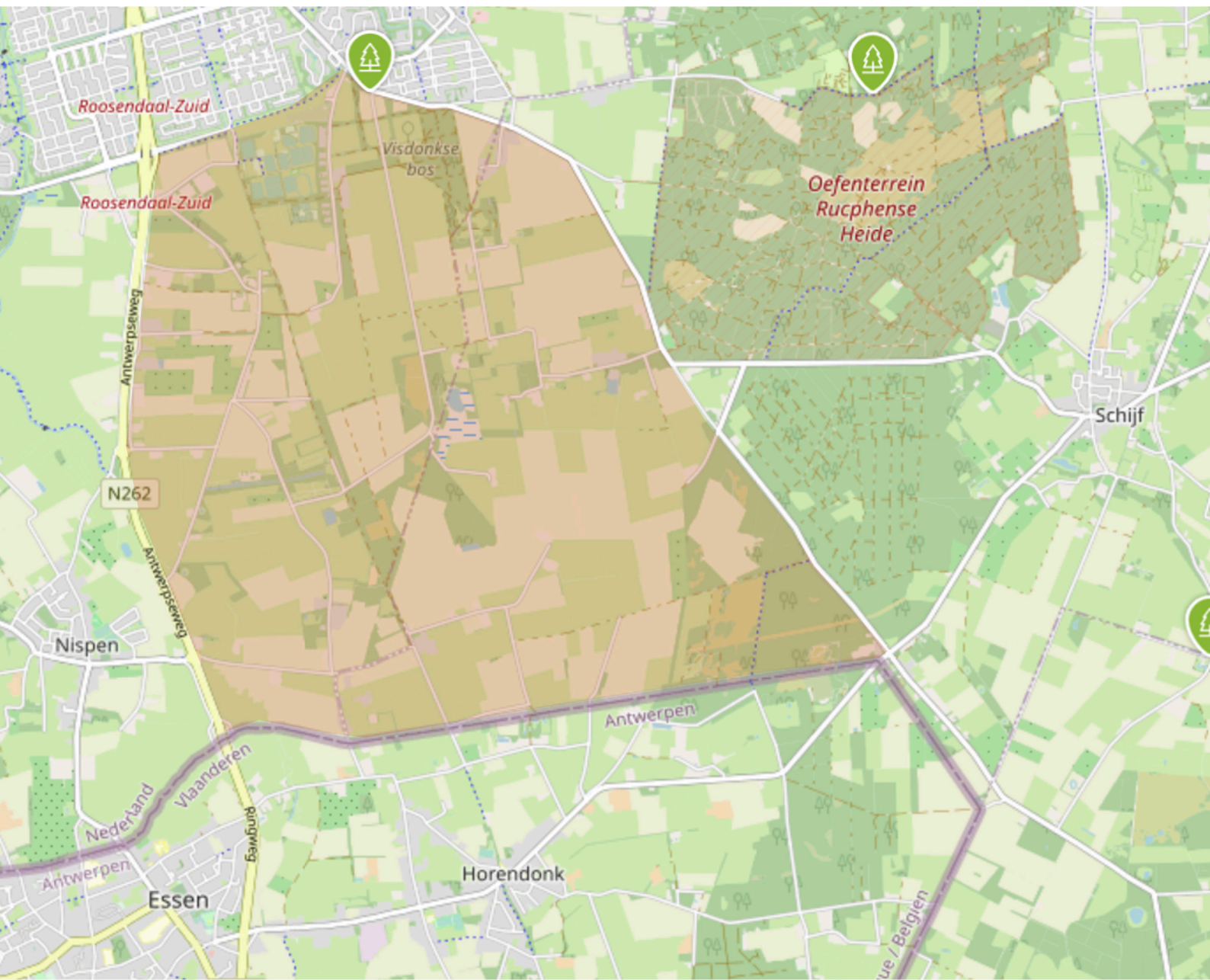
Inleiding

Het landgoed Visdonk wordt elke dag door vele inwoners uit de omgeving bezocht. Voor een recreatieve wandeling door het speelbos, of voor een fotoreportage aan het Rozeven. Even de hond uitlaten, op het terras bij de aanwezige horeca, met de trimploeg mee, even langs het MEC, met het IVN op natuurtochten of je dierbaren gedenken bij het aangelegde gedenkbos. Een prachtig stuk natuur grenzend aan de stad Roosendaal, een gebied wat veel te bieden heeft.

Het landgoed is nagenoeg niet veranderd of uitgebreid. Terwijl die mogelijkheden er wel zijn. Daarom onderliggend initiatiefvoorstel om het Landgoed Visdonk uit te breiden en de potentie die dit gebied heeft te vergoten. Niet alleen recreatief, maar ook ten behoeve van het herstellen en het verbreden van de natuur. Dit gebied kent vele voordelen voor de omgeving; Een groene zuidoost-wal langs de grenzen van onze stad.

Wij stellen u voor:

1. In te stemmen met onderliggend voorstel om het college de opdracht te geven om binnen de omschreven kaders en uitvoeringskaders een strategische visie "Groot Visdonk" vast te stellen, inclusief financiering, en de gemeenteraad daarover binnen een half jaar te informeren;
2. Gronden in en rondom Landgoed Visdonk aan te wijzen als mogelijke ontwikkellocaties (zoekgebied) voor uitbreiding van natuur of natuurrecreatie en dit wenselijke uitbreidingsgebied op te nemen in de Omgevingsvisie en relevante plannen hierop aan te passen;
3. Het college te verzoeken om de belanghebbende stakeholders/partners op de hoogte te brengen van dit raadsbesluit;
4. €50.000,- als budget ter beschikking te stellen voor het uitwerken en opstellen van de Strategische visie "Groot Visdonk", en deze middelen te dekken uit de bestemmingsreserve Groenfonds;

Aanleiding

Door de COVID-19 uitbraak, zijn mensen veel toegewezen op zichzelf en hun huiselijke omgeving. Een uitstapje maken, sporten of even ontspannen moest dichterbij huis. Visdonk was en is hiervoor een aangewezen plek, maar kent door zijn omvang zeker ook zijn beperkingen.

Het landgoed van 300 ha uit 1950 is nagenoeg gelijk gebleven anno 2021, maar de bevolking is t.o.v. 1950 verdubbeld! Van c.a. 32 duizend inwoners toen, naar c.a. 60 duizend inwoners nu. Om in de toekomst onze inwoners te blijven uitdagen van het bos gebruik te maken en dat zonder elkaar voor de voeten te lopen, is een volgende stap nodig, door het landgoed Visdonk uit te breiden.

Historie

Het natuurgebied, Natuurpoort, landgoed Visdonk, is sinds 1952 opengesteld voor publiek en toentertijd overgedragen aan de Gemeente Roosendaal onder het beding dat het niet voor stadsuitbreiding mocht wijken. Het kenmerkende bos, het Rozeven¹, Muizendreef, is c.a. 300 ha groot en kent zijn ligging aan de zuidzijde van de wijken Kortendijk, Langdonk en grenst aan de noordzijde van de Nispense Achterhoek.

Het bos is in de loop der tijd ingericht als actiebos voor kinderen, met speelvoorzieningen, er heeft een hertenkamp gestaan en er is een gedenkbos aangelegd in 2008. Op het Snolleven zijn ook bomen geplaatst voor het ter aarde bestellen in urnen.

Naast het bekende T-huis (voorheen geheten “Het Koepeltje”) is er sinds een aantal jaar ook de Lodge Visdonk gevestigd. In het T-huis heeft zich na de laatste verbouwing ook het MEC gevestigd en houdt Vereniging Natuurmonumenten er een kantoor.

Het natuurgebied is in 2010 volledig overgegaan van de Gemeente Roosendaal naar Vereniging Natuurmonumenten, die sindsdien het bos beheert.

Geologie en fauna

Visdonk ligt op het geologische zandplateau van West-Brabant. Door de tijd heen is hier middels afgesloten beek- en rivierdalen, door de vorming van dekzandgronden, uiteindelijk veen ontstaan. Een aantal vennen is mettertijd verdwenen door demping of het graven van afwateringssloten. Hierdoor is heide in cultuur gebracht. Er is bij dit ven van nature weinig leven aanwezig, en dit is in de loop van de tijd beter geconserveerd door de toevoersloot om te leggen. Daarmee is m.n. het Rozeven een uniek ven op zichzelf. Hier zijn zeldzame plantensoorten te vinden, zoals de klokjesgentiaan en beenbreek.

Het bosbestand op Visdonk bestaat voornamelijk uit naaldhout. Dit was vanuit historie een productiebos, maar er zijn nog heel wat restanten te vinden van de droge heide, heide, en natte heide. De diverse andere bomen maken het gebied divers aan fauna. Het bos biedt daarmee broedgelegenheid voor vogels, schuilplaatsen voor kleine zoogdieren en het is de ideale leefomgeving voor vele insecten.

Het bos zelf is wel gedund om het voor recreatie open te kunnen stellen.

Het landgoed is omringd door watertjes of beekjes, zoals “het Kletterwater” en de “Krampenloop”. Landgoed Visdonk is uniek door de verschillende landschapstypen die er samenkomen; Akkers en weilanden liggen er zij aan zij en worden van elkaar gescheiden door lange lanen en houtwallen.

1) Een deel van het Rozeven ligt in Schijf, gemeente Rucphen

Landschappelijke uitbreiding

De mogelijkheid tot uitbreiding van het natuurgebied Groot Visdonk is afhankelijk van beschikbare grond en financiering. Uitbreiding kan echter een positieve bijdrage leveren aan een aantal zeer belangrijke elementen. Hier liggen kansen ten aanzien van zowel menselijke elementen als ten aanzien van natuurlijke elementen.

Menselijke elementen:

- Een volwaardig natuurgebied voor Roosendaal, waarbij er voldoende spreiding is van bezoekers door het gebied¹
- Meer ruimte voor recreatie, sport en spel (zoals wandelen, hond uitlaten, scoutingsactiviteiten, een klimbos, ruitersporen, aansluiting mountainbike paden richting de Rucphense heide e.d.)
- Ruimte voor uitbreiding horeca capaciteit, zonder verruiming van de huidige voorwaarden en waarbij rekening wordt gehouden met een gezonde samenhang/balans tussen het karakter van het gebied (natuur en landschap) en het bezoek en gebruik daarvan (waar horeca een onderdeel van uitmaakt)
- Overnachtingsmogelijkheden rondom dit gebied
- Mogelijkheid tot aanleg van een nieuw gedenkbos waarbij ook gekeken wordt naar mogelijkheden voor het verruimen van het ter aarde bestellen van urnen e.d.²
- Meer educatieve mogelijkheden door een groter en iets gevarieerder landschap
- Aanleggen van extra natuur kan reden zijn ter positieve compensatie voor binnenstedelijke ontwikkelmogelijkheden

Natuurlijke elementen:

- Het creëren en versterken van een ecologische verbindingszone
- Het herstellen van het Katteven³ en Snolleven betekent het terughalen van verdwenen natuurstructuren die het gebied in diversiteit laat toenemen
- Door uitbreiding te zoeken richting de Rucphense heide ontstaat er een meer ecologische verbinding tussen de natuurgebieden
- Het stimuleren van de bijstand kan ruimte vinden in het gebied
- Het bestrijden van invasieve soorten (zoals

- processierups) op een natuurlijke wijze
- Vergrote leefomgeving biedt meer overlevingskans en ruimte voor diersoorten, vogels, vissen en amfibieën
- Herstel en versterking van verdwenen flora en fauna
- Versnippering van natuurgebieden tegengaan

Kaders

De mogelijkheden van uitbreiding van Visdonk, start met het opstellen en vastleggen van een strategische visie voor het gebied. Bijgaande kaders geven het college van B&W een duidelijke opdracht om hiermee een strategische visie te ontwikkelen en samen met partners te komen tot het opwaarderen van het Landgoed Visdonk. Hierbij moet gedacht worden aan een meerjarige uitvoering en het dus ook inbedden van deze uitvoering binnen de gemeentelijke organisatie.

Daarom is het belangrijk dat het college aan de slag gaat met de volgende kernwaarden/ uitgangspunten om deze strategische visie tot stand te brengen:

De gemeente:

1. Loopt voorop als het gaat om de ontwikkeling van het gebied, maar streeft niet naar eigendom of langdurig (groot)onderhoud
2. Zorgt voor een volwaardig natuurgebied voor Roosendaal, waarbij er voldoende spreiding is van bezoekers door het gebied
3. Creëert in samenspel met stakeholders en belanghebbenden de voorwaarden voor de uitbreiding en de toe te voegen of uit te breiden onderdelen binnen het landgoed
4. Bewaakt dat de uitbreiding van het landgoed Visdonk in evenwicht plaatsvindt, tussen recreatie en natuur(behoud)/-versterking
5. Organiseert brede inspraak van inwoners en zorgt ervoor dat georganiseerd de inbreng van bewoners wordt behartigd tot de realisatie van "Groot Visdonk"
6. Ziet kansen in deze ontwikkeling en benut deze uitbreiding van natuur en recreatie ten volle

Daarnaast zal het College kadering worden meegegeven, welke binnen de strategische visie moet worden uitgewerkt of ze geeft gemotiveerd aan waarom deze ontwikkeling niet mogelijk kan zijn binnen de gebiedsontwikkeling.

1) Een aantal jaren geleden heeft Natuurmonumenten in samenwerking met de gemeente al gewerkt aan een recreatieve zoning voor het gebied. Hierbij is een van de doelen om de intensievere recreatie meer aan de noordzijde van het landgoed te concentreren en de rustzoekende natuurliefhebber wel te verwelkomen ook in de meer zuidelijk gelegen delen. Hiervoor is dan ook door de gemeente geïnvesteerd in een grote parkeerplaats (Natuurpoort) aan de noordzijde en is de kleine parking tegenover het Rozenven opgeheven. Deze recreatieve zoning bij uitbreiding van Groot Visdonk kan verder worden uitgebreid/ingevuld.

2) Er zijn op het landgoed al twee gedenkbossen aanwezig. Eén (gedenkbos 1) aan de noordzijde nabij de kruising Zundertseweg-Rozenvendreef. De andere aan het Katteven (gedenkbos 2). Gedenkbos 1 is inmiddels door de Stichting Gedenkbos overgedragen aan de gemeente, gedenkbos 2 aan Natuurmonumenten. De verwachting is dat er een latente vraag is. Aanbod zal dus extra vraag teweegbrengen en daarom is het van belang om hierbij vooraf duidelijke kaders te stellen.

3) Het Katteven ligt in Schijf, gemeente Rucphen

Uitwerkingskaders:

1. Ruimte voor recreatie/educatie
 - a. Er is ruimte voor recreatieve doelstellingen, waarbij rekening wordt gehouden met mobiliteit (parkeren, verkeerafwikkeling e.d.), wandelpaden en routes, beheersbaarheid en publieke toegankelijkheid
 - b. Er is ruimte voor sportieve recreatie, zoals hardlopen, fietsen en men zoekt naar synergie of verbinding tussen sportpark Vierhoeven en de Rucphens heide.
 - c. Er is ruimte voor spel, voornamelijk voor kinderen, tot jongvolwassenen. Denk hierbij aan een klimbos, speeltoestellen, een verwonderbos, scouting, droppings e.d.
 - d. Er is meer ruimte voor educatie, zoals natuurwandelen, een uitgebreid gidsennetwerk en een impuls voor het MEC.
2. Ruimte voor gedenken of bijzetten
 - a. Er komt meer ruimte voor het Gedenkbos en waar mogelijk verruiming van mogelijkheden voor teraarde stellingen.
3. Ruimte voor de natuur
 - a. Er komt ruimte voor extra natuur waarbij de biodiversiteit wordt vergroot
 - b. Er is ruimte voor het verbeteren van de bijenstand, conform regionale afspraken
 - c. Er komt ruimte voor natuurherstel, met stille natuur, waarbij toegankelijkheid geen vereiste is bij kwetsbare natuur
 - d. Er komt een plan tot fauna-herstel, waarbij de mogelijkheid bestaat van herintroductie van natuur
 - e. Het omzetten van asfalt naar (semi)verharde wegen is niet uitgesloten
 - f. De uitbreiding van het natuurareaal wordt beschreven en zo nodig gelimiteerd, waarbij langs de randen van Groot Visdonk een landschappelijk karakter behouden blijft
4. Ruime voor ontspanning
 - a. De mogelijkheid voor verruiming van de in het gebied gelegen horecagelegenheden moet mogelijk zijn, verruiming van de regels niet
 - b. Het toevoegen van andere recreatie mag, maar alleen als deze in vorm, structuur en bouw passen in een natuuumgeving. Het Landgoed mag in haar

structuur niet aangetast worden door afwijkende elementen, tenzij deze nu al bestaan

- c. Het toevoegen van recreatie rondom Groot Visdonk, wordt mogelijk gemaakt middels de omgevinsvisie, waarbij eveneens gekeken wordt naar de landschappelijke inpassing

Aansluiting op ambities

Voor de verdere gebiedsontwikkeling kan gekeken worden naar de huidige visies, ambities en wensen van partners of andere overheden, om mee te nemen in de visie op 'Groot Visdonk'. Bijvoorbeeld de natuurvisie 2017-2035, waarbij natuurmonumenten streeft naar het in ere herstellen van het snolleven en katteven. Het past ook in de bossenstrategie van de Provincie Noord-Brabant, de Klimaatreis en bij de regionale samenwerking "bijenlandschap West-Brabant". Het betrekken van deze elementen in de visie 'Groot Visdonk' maakt de participatie van stakeholders in deze plannen interessant, zeker omdat de Gemeente Roosendaal hierin actief initiatief neemt, kan het stakeholders juist mede activeren.

Partners en inwoners

Voor de ontwikkeling van de strategische visie en de uitwerking van een visie, zal moeten worden gekeken naar enerzijds partners (stakeholders) in het gebied, anderzijds naar de inbreng van inwoners.

Voor zover nu bekend is, zijn er de volgende partners die betrokken moeten worden bij het tot stand komen van de visie:

- Gemeente Rucphen
- Vereniging Natuurmonumenten
- Waterschap Brabantse Delta
- Provincie Noord-Brabant
- KNNV Roosendaal - Brabants Landschap
- IVN Roosendaal
- MEC Roosendaal
- Stichting Gedenkbos
- Lodge Visdonk
- Theehuis Roosendaal
- Bewoners binnen het gebied

Ambtelijk werken de gemeente Roosendaal, de

gemeente Rucphen en waterschap Brabantse Delta al steeds meer gebiedsgericht samen. Dit heeft betrekking op het hele gebied Molenbeek/Visdonk/Rucpense bossen, waar kansen liggen om natuur en watersysteem te verbeteren en het gebied klimaatrobuuster in te richten. Hierbij wordt de samenwerking met de omgeving gezocht en worden ook contacten gelegd met de Provincie Noord-Brabant. Het uitwerken van de visie Groot Visdonk, past helemaal in dit proces van samenwerken dat zich nu aan het vormen is.

Andere mogelijke stakeholders zijn:

- Sportpark Vierhoeven
- Mogelijke recreatieve gebruikers van het bos, zoals scoutingen, sportverenigingen e.d.
- Bewoners aan de randen van het gebied

Recreatie, sport en leefbaarheid kunnen zo een plaats krijgen in Groot Visdonk. Hierbij moet worden opgemerkt, dat er nu al diverse wandelroutes, (en een hondenloopplaats en -looproute), een mtb-route (met aansluiting op de mtb-route Rucpense Bossen) en een trimroute met sporttoestellen aanwezig zijn. Daarnaast wordt er in samenwerking met de gemeente, Natuurmonumenten en het Routebureau gewerkt aan een ruitersnooppuntenroute (als vervanging van de huidige ruiterroute). Het gaat hier dus om aanvulling en optimalisatie van de bestaande aanwezige recreatieve infrastructuur, omdat de behoefte aan recreatieve voorzieningen en uitloop uit de stad erg groot is en de komende jaren alleen maar toe zal nemen.

Wellicht ziet het college van B&W zelf ook andere niet genoemde stakeholders als (gespreks)partner, die ze wenst uit te nodigen om te participeren in de uitwerking van de visie Groot Visdonk.

Voor inwonerp participatie geldt dat het college de inwoners de gelegenheid geeft om wensen en bedenkingen te uiten op de te ontwikkelen visie. Deze wensen en bedenkingen worden meegenomen in de daadwerkelijke uitwerking van de plannen, waarbij de gemeente de belangenverdediging van deze opgehaalde wensen en bedenkingen organiseert.

Daarnaast zorgt het college voor een goede informatievoorziening over dit project, de voortgang en de opleveringen van de elementen.

Financiën

De ontwikkeling van de visie op zichzelf is een ambtelijk proces. Binnen de beschikbare middelen natuurbeheer, is een schaarste voorzien. Daarom zal eenmalig een bedrag worden toegekend, van €50.000 om de visie tot stand te brengen. De voorziene kosten op de meerjarige begroting worden conform verwerkt met de vaststelling van de begroting(en).

Het aanjagen van de ontwikkeling en het in samenspel met partners tot resultaat brengen van de realisatie van “Groot Visdonk” is voor rekening van de gemeente. Het uiteindelijk opkopen van de gronden, het stellen van voorwaarden en vastleggen binnen bestemmingsplannen, moet financieel worden gedekt middels een financiële paragraaf behorende bij de visie “Groot Visdonk”.

Het is een beleid van Natuurmonumenten om partners te zoeken die bereid zijn de gronden te verwerven, eventueel landschappelijk aan te passen, om deze daarna (mogelijk) over te nemen in direct beheer.

Hierdoor zal de gemeente Roosendaal een financieringsbehoefte moeten inventariseren, waarbij een deel van de middelen kan worden terugverdiend. Het aangaan van een tijdelijke financiering is vanwege de afname van de Vereniging Natuurmonumenten een reële mogelijkheid.

Eventuele kapitaalslasten kan de gemeente Roosendaal voor haar rekening nemen of dekken met opbrengsten uit andere ontwikkelingen.

Voor de visie Groot Visdonk liggen mogelijk koppelkansen met de bossenstrategie van de Provincie Noord-Brabant en/of benutting van andere stimuleringsmaatregelen/subsidies vanuit Provincie, Rijk danwel Europese fondsen. Deze kansen dienen bij het ontwikkelen van de visie nog nader te worden verkend.

 <http://grootvisdonk.nl>

Bronnen:

www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/visdonk
www.plaatsengids.nl/visdonk

